

POSTANOWIENIE

5 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 5 grudnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. spółki akcyjnej w W.
przeciwko D. Ż.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej D. Ż.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 24 lutego 2025 r., V AGa 337/22,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną;**
- 2. nie obciąża pozwanej kosztami postępowania kasacyjnego.**

[PG]

UZASADNIENIE

Powódka – P. Spółka Akcyjna w W. pozwem z 2 listopada 2020 r. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych – J. Ż. i D. Ż. kwoty 791 833, 39 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 637 833,39 zł od dnia 9 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że pozwani mają prawo powoływać się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialność pozwanych do nieruchomości położonych w: K. przy ul. A. [...], dla której Sąd Rejonowy w Katowicach prowadzi księgę wieczystą KW nr [...] oraz w I. przy ul. K. [...], dla której Sąd Rejonowy w Mysłowicach prowadzi księgę wieczystą KW nr [...] - na nieruchomościach tych na rzecz strony powodowej, tytułem zabezpieczenia

wierzytelności kredytowej, zostały ustanowione hipoteka umowna w wysokości 700.000 zł i hipoteka umowna łączna kaucyjna do kwoty 154.000 zł.

Nakazem zapłaty z dnia 27 kwietnia 2021 r. wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 791 833, 39 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 637 833,39 zł od dnia 9 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 39 109 zł tytułem kosztów procesu (k. 83).

Sprzeciw od nakazu zapłaty wniosła tylko pozwana D. Ż.

W wyniku rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z 16 marca 2022 r.: w pkt. 1. zasądził od pozwanej D. Ż. na rzecz powódki P. Spółki Akcyjnej w W. kwotę 791.833,39 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 637.833,39 zł liczonymi od dnia 9 czerwca 2020r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem prawa powoływania się przez pozwaną D. Ż. w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do prawa własności nieruchomości położonej w K. przy ul A. [...], dla której Sąd Rejonowy w Katowicach prowadzi KW nr [...], a na której to nieruchomości na rzecz powodowej spółki zostały ustanowione: hipoteka umowna w wysokości 700.000 zł i hipoteka umowna łączna kaucyjna do kwoty 154.000 z; w pkt. 2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w pkt.3. zasądził od pozwanej na rzecz powódki z kwotą 46.909,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 15.017 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, zaś w pkt.4. zastrzegł, że odpowiedzialność pozwanej D. Ż. pozostaje solidarna w zakresie zasądzanego roszczenia z odpowiedzialnością pozwanego J. Ż. wynikającą z prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego w Katowicach w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego w dniu 27 kwietnia 2021 r. (k. 132).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 16 marca 2022 r. wniosła pozwana – D. Ż. zaskarżając go w całości. W apelacji zarzuciła naruszenie przepisów postępowania tj.: art. 117 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie jej wniosku o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu, co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, ponieważ pozwana została pozbawiona możliwości reprezentacji przez profesjonalnego pełnomocnika, wskutek czego nie była w stanie należycie

dochodzić obrony swoich interesów oraz reprezentować swojego stanowiska procesowego, a ponadto zarzuciła też błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku. We wnioskach apelacji skarżąca wniosła, między innymi, o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania; ewentualnie, domagała się także zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez obniżenie zasądzonej od pozwanej na rzecz powodowego Banku kwoty o kwoty transz wypłaconych bez jej zgody na rachunek techniczny przez jej męża oraz kwoty nienależnie naliczonych odsetek i innych należności ubocznych.

W wyniku apelacji pozwanej Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 24 lutego 2025 r., w szczególności, pkt 1) zmienił zaskarżony wyrok: a) w punkcie 1. w ten sposób, że zasądził od pozwanej D. Ź. narzecz powódki 602 734,37 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 czerwca 2020 roku do dnia zapłaty z zastrzeżeniem prawa powoływania się przez pozwaną D. Ź. w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do prawa własności nieruchomości położonej w K. przy ul. A. [...], dla której Sąd Rejonowy w Katowicach prowadzi KW o nr [...], a na której to nieruchomości na rzecz powodowej spółki zostały ustanowione hipoteka umowna w wysokości 700 000 zł i hipoteka umowna łączna kaucyjna do kwoty 154 000 zł, a w pozostałej części powództwo oddalił; b) w pkt 3 w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 31 892 zł, tytułem części kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia; c) w punkcie 4. w ten sposób, że zastrzegł, iż odpowiedzialność pozwanej D. Ź. pozostaje solidarna w zakresie zasądzonego roszczenia z odpowiedzialnością pozwanego J. Ź., na podstawie wydanego w postępowaniu nakazowym prawomocnego nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2021 r. - do kwoty 602 734,37 zł, a w zakresie kosztów procesu do kwoty 31 892 zł; 2) oddalił apelację w pozostałej części; 3) nie obciążył pozwanej kosztami postępowania apelacyjnego; 4) orzekł o brakujących kosztach sądowych; 5) przyznał pełnomocnikowi pozwanej z urzędu wynagrodzenie za udzieloną jej pomoc prawną w postępowaniu apelacyjnym.

Pozwana D. Ż., skargą kasacyjną zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 24 lutego 2025 r. w części, to jest odnośnie do punktu 1a) - którym Sąd Apelacyjny zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 602.734,37 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 9 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty z prawem powoływania się przez pozwaną w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do prawa własności nieruchomości położonej w K. przy ul. A. [...], dla której Sąd Rejonowy w Katowicach prowadzi księgę wieczystą KW nr [...], a na której to nieruchomości na rzecz powodowej spółki zostały ustanowione hipoteka umowna w wysokości 700.000,00 zł i hipoteka umowna łączna kaucyjna do kwoty 154.000,00 zł oraz odnośnie do punktu 1b) - którym Sąd Apelacyjny w Katowicach zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 31.892,00 zł, tytułem zwrotu części kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Skargę kasacyjną oparła na zarzutach naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest: art. 58 § 1, § 2 i § 3 k.c. oraz na zarzutach naruszenia przepisów postępowania, to znaczy: art. 235² § 1 pkt. 2 i 5 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., w zw. z art. 381 k.p.c.; art. 386 § 2 k.p.c.

We wnioskach skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 16 marca 2022 r., zniesienia postępowania w obu instancjach i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę pozwanej, strona powodowa wniosła o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej, zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu odwoławczego jedynie w odniesieniu do

rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1) lit a) i b), w ramach których została częściowo uwzględniona jej apelacja i w następstwie tego oddalone zostało też powództwo w zakresie różnicy pomiędzy kwotą 791 833,39 zł (kwota zasądzona przez Sąd pierwszej instancji), a kwotą 602 734,37 zł (kwota, do której nastąpiło obniżenie należności głównej w wyniku reformatoryjnego orzeczenia Sądu drugiej instancji) wraz z ustawowymi odsetkami od tej różnicy oraz nastąpiło obniżenie zasądzonych kosztów procesu z kwoty 46 909 zł do kwoty 31 892 zł. Nie zostało natomiast zaskarżone orzeczenie Sądu odwoławczego w zakresie, w jakim została oddalona apelacja pozwanej (pkt 2). W rzeczy samej apelacja została oddalona w zakresie, w jakim Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 602 734,37 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz kwotę 31 892 zł z tytułu kosztów procesu.

Wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej została określona na kwotę 791 834 zł.

Z kolei we wnioskach skargi kasacyjnej pozwana domagała się uchylenia wyroku Sądu drugiej instancji oraz wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 16 marca 2022 r., zniesienia postępowania w obu instancjach i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego. W kontekście wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia (791 834 zł) i opisu zakresu zaskarżenia (pkt 1 lit a i b) brakuje określenia czy skarżąca domaga się uchylenia zaskarżonego wyroku i wyroku Sądu pierwszej instancji w całości, czy w części, a jeśli tak to w jakiej.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. konstrukcyjnym wymogiem skargi kasacyjnej jest wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany. Tego rodzaju brak skargi kasacyjnej nie podlega uzupełnieniu w trybie naprawczym, co wynika z art. 398⁶ § 1 k.p.c., gdyż w przepisie tym jest mowa jedynie o brakach określonych w art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. Niezamieszczenie w skardze kasacyjnej wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w całości lub w części skutkuje odrzuceniem skargi kasacyjnej (zob. też postanowienia Sądu Najwyższego z 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12, z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 64/13).

Niezależnie od powyższej wady wniosku skargi kasacyjnej pozwanej

zachodzi sprzeczność pomiędzy wskazaną wartością zaskarżenia, opisem zakresu zaskarżenia i wnioskami skargi kasacyjnej, gdyż w odniesieniu do tego ostatniego wymogu nie wiadomo czy skarżąca domaga się uchylenia zaskarżonego wyroku i wyroku Sądu pierwszej instancji w całości (co pozostawałoby w sprzeczności z opisem zakresu zaskarżenia), czy w części (co z kolei pozostaje w sprzeczności ze wskazaną wartością przedmiotu zaskarżenia).

Powyższy brak korelacji pomiędzy tymi elementami skargi kasacyjnej również uzasadnia odrzucenie skargi kasacyjnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 października 2007 r., V CSK 309/07, z 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12, z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 64/13, z 24 sierpnia 2016 r., V CSK 112/16)

Z tych przyczyn należało skargę kasacyjną odrzucić na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c., uznając, że okoliczności, które zadecydowały o zastosowaniu w stosunku do pozwanej dobrodziejstwa z art. 102 k.p.c. przez Sąd odwoławczy są aktualne także na etapie postępowania kasacyjnego.

[PG]

[a.ł.]